

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/445/2015
Identifikačné číslo spisu:	8308212000
Dátum vydania rozhodnutia:	27.10.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:8308212000.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: T. X., bytom S., zastúpený advokátom JUDr. Danielom Finkom, so sídlom Válaškovská č. 21, Humenné, proti žalovanému: Bytové družstvo Humenné, so sídlom v Laborecká č. 1896/58, Humenné, IČO: 223 051, zastúpenému advokátkou JUDr. Tatianou Andrejcovou, so sídlom Laborecká č. 58, Humenné, o náhradu majetkovej škody vo výške 331 939,18 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 5 C 180/2008, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 14. januára 2015 sp. zn. 4 Co 147/2014, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove zo 14. januára 2015 sp. zn. 4 Co 147/2014 z r u š u j e a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom zo 14. januára 2015 sp. zn. 4 Co 147/2014 potvrdil rozsudok Okresného súdu Humenné (ďalej aj „súd prvej inštancie“) zo 14. apríla 2014 č. k. 5 C 180/2008-357, ktorým súd žalobu aj návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietol a žalovanému priznal náhradu trov konania. Odvolací súd nepovažoval odvolanie žalobcu za dôvodné a napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil podľa § 219 ods. 2 O.s.p. V celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením súdu prvej inštancie a uviedol, že spĺňa náležitosti vyplývajúce z ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p., je jasné, zrozumiteľné a najmä preskúmateľné. Ani namietané nesprávne právne posúdenie splnenia dôkaznej povinnosti na strane žalobcu nebolo podľa neho opodstatnené. Vzhľadom na rozhodnutie vo veci samej, ktorým bol návrh na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy zamietnutý ako nedôvodný, súd prvej inštancie správne zamietol aj návrh na vydanie predbežného opatrenia. Zákonné podmienky pre vydanie predbežného opatrenia neboli splnené. Len poukázanie na iné súdne konanie vo vzťahu k žalovanému o vyplatenie vyrovnávacieho podielu samo osebe nie je dôvodom pre vznik obavy, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený, pokiaľ žalobca v konaní úspešný nebol. Posúdenie dôvodnosti uplatneného nároku bolo podľa odvolacieho súdu správne.

2. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca 20. marca 2015 dovolanie v ktorom uviedol, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) tým, že prejednaním veci bez nariadenia pojednávania mu bola fakticky odňatá možnosť uplatniť eventuálnu námietku zaujatosti

voči jednotlivým členom senátu, ako aj tým, že odvolací súd odmietol vykonať znalecké dokazovanie. Namietal tiež, že v konaní došlo k tzv. iným vadám majúcim za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p.).

3. Žalovaný navrhol dovolanie žalobcu odmietnuť, nakoľko súd prvej inštancie aj odvolací súd správne rozhodli a nie sú splnené podmienky odôvodňujúce podanie dovolania.

4. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 1. júli 2016, postupoval na základe úpravy prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže dovolanie bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky jeho prípustnosti posúdil podľa právneho stavu existujúceho v čase podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Dôvodom pre takýto postup je nevyhnutnosť rešpektovania základných princípov Civilného sporového poriadku o spravodlivosti ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní účastníkov dovolacieho konania, ktoré začalo, avšak neskončilo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1 a ods. 2 CSP), ako aj o potrebe ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 CSP).

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) zistil, že dovolanie podala včas strana v spore (§ 427 ods. 1 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu treba zrušiť a vec tomuto súdu vrátiť na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP).

6. Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Občiansky súdny poriadok upravoval prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu v ustanoveniach § 237 a § 238.

7. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platilo, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

8. V danej veci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 až 3 O.s.p., pretože nejde o zmeňujúci, ale o potvrdzujúci rozsudok. Rozhodnutiu odvolacieho súdu nepredchádzalo rozhodnutie dovolacieho súdu obsahujúce právny názor v tejto veci. Nejde ani o rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné a nejedná sa ani o rozsudok, ktorým by bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4. Dovolanie preto podľa týchto zákonných ustanovení prípustné nie je.

9. V súlade s ustanovením § 242 ods. 1 O.s.p. ukladajúcim dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťalo dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou z procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/

tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

10. Vady konania podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. žalobca nenamietal a ich existenciu po preskúmaní veci nezistil ani dovolací súd.

11. Žalobca v dovolaní tvrdil, že mu postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

12. Judikatúra najvyššieho súdu sa do 30. júna 2016 ustálila v názore, že odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv (viď napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby im bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.), tiež právo na doručenie odvolania, právo na možnosť vyjadriť sa k podanému odvolaniu, právo na doručenie vyjadrenia k odvolaniu a pod.].

13. Pokiaľ žalobca namietal, že postup súdu v procese zisťovania skutkových podkladov pre rozhodnutie nebol správny, dovolací súd uvádza, že v prípade neúplnosti alebo nesprávnosti skutkových zistení a skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (obdobne tiež R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Ak k tejto nesprávnosti v niektorom súdnom konaní dôjde, nezakladá procesnú vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p.

14. Neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení môže prípadne viesť k tzv. inej procesnej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.); vadu takej povahy ale možno úspešne uplatniť iba v procesne prípustnom dovolaní (o tento prípad ale v danej veci nejde). Sama tzv. iná vada prípustnosť dovolania nezakladá.

15. Súd nie je viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie strán. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykoná všetky účastníkom navrhované dôkazy alebo vykoná iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., lebo týmto postupom súd neodňal účastníkovi možnosť pred súdom konať (porovnaj R 37/1993 a R 125/1999).

16. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. (viď tiež napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011). Ak súd v procese dokazovania nevykoná dokazovanie určitým dôkazným prostriedkom takým spôsobom, ktorý predpisuje zákon, dochádza k tzv. inej (v § 237 ods. 1 O.s.p. neuvedenej) vade. Takáto vada je síce relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), prípustnosť dovolania ale nezakladá (porovnaj napríklad rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 266/2009).

17. Podľa § 214 O.s.p. na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania, c/ ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, d/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem (ods. 1). V ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania (ods. 2). V zmysle citovaného ustanovenia odvolací súd mohol o odvolaní rozhodnúť bez nariadenia pojednávania vždy, ak nebol daný ani jeden z uvedených dôvodov, pričom oprávnenie na ich posúdenie mal výlučne odvolací súd; ten zvažoval, či treba dokazovanie doplniť alebo zopakovať (§ 120 ods. 1 O.s.p.) a posudzoval existenciu dôležitého verejného záujmu, ktorý bol dôvodom na nariadenie pojednávania len vtedy, ak by otázky, ktoré boli predmetom konania, mohli mať širší spoločenský dopad a ak by ochrana práv a právom chránených záujmov účastníkov konania mohla byť významná i pre iné subjekty. V prejednávaní veci mal odvolací súd v čase rozhodovania za to, že súd prvej inštancie dokazovanie vykonal v dostatočnom rozsahu pre rozhodnutie vo veci, preto nepovažoval za potrebné dokazovanie doplniť alebo zopakovať, keď konštatoval, že rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej je potrebné podľa ustanovenia § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správne potvrdiť. Rovnako v konaní pred súdom prvej inštancie súd nerozhodol bez nariadenia pojednávania podľa § 115a O.s.p., a vo veci nebol daný ani dôležitý verejný záujem v zmysle vyššie uvedeného výkladu.

18. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, nebol splnený ani jeden z dôvodov pre nariadenie pojednávania v zmysle ustanovenia § 214 ods. 1 O.s.p., takže odvolací súd nebol povinný v predmetnej veci nariadiť pojednávanie; mohol postupovať podľa ustanovenia § 214 ods. 2 O.s.p. a pokiaľ pojednávanie nenariadil, neodňal svojím postupom žalobcovi možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

19. Žalobca v dovolaní uplatňuje aj dovolacie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. (odvolaciemu vyčíta, že konanie pred ním trpí inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie veci a jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci). K týmto argumentom v dovolaní dovolací súd odkazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej k dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. by bolo možné prihliadať len v prípade procesne prípustného dovolania, čo však nie je tento prípad (viď napr. R 54/2012 a niektoré ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 102/2012, 7 Cdo 116/2013, a iné). Z uvedeného plynie, že na žalobcom uplatnené dovolacie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c / O.s.p. (i keby boli prípadne opodstatnené) dovolací súd nemôže v tomto konaní prihliadať.

20. Preskúmaním veci bolo zistené, že žalovaný reagoval na odvolanie žalobcu podaním z 1. júla 2014 (č. l. 380 spisu), ktoré podanie nebolo doručené žalobcovi na vyjadrenie. K tomuto zisteniu dovolací súd poznamenáva, že Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia. V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

21. Vychádzajúc z uvedeného bolo v preskúmanej veci potrebné zohľadniť, že vyjadrenie žalovaného k odvolaniu žalobcu bolo formulované ako právna a skutková argumentácia a žalobcovi mala byť preto daná možnosť oboznámiť sa s týmto podaním. Zo spisu vyplýva, že v danom prípade žalobcovi táto

možnosť nebola vytvorená. Keďže porušenie práva na spravodlivé konanie vyššie uvedeným spôsobom nerešpektujúcim princíp rovnosti zbraní bolo dôsledkom nesprávneho postupu súdov v odvolacom konaní, bola žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. V dovolaní sa teda opodstatnene namieta (hoci z iného dôvodu), že konanie pred odvolacím súdom trpí vadou uvedenou citovanom zákonnom ustanovení.

22. Dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je nielen procesne prípustné, ale aj opodstatnené a ďalej sa s vecnou stránkou dovolania nezaoberal. So zreteľom na to dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 CSP v spojení s § 450 CSP).

23. O trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania rozhodne odvolací súd (§ 453 ods. 3 CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.